

Arbejdsprogram for 2000

DET EUROPÆISKE INSTITUT
til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene

Arbejdsprogram for 2000

Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene er et selvstændigt organ i Den Europæiske Union, som er oprettet med henblik på at bidrage til udarbejdelsen af de fremtidige retningslinjer vedrørende sociale og arbejdsrelaterede spørgsmål. Yderligere oplysninger findes på Institutets websted: <http://www.eurofound.ie/>

Arbejdsprogram for 2000

DET EUROPÆISKE INSTITUT
til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene

Bibliografiske data findes bagest i denne publikation

Luxembourg: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, 2000

ISBN 92-828-8746-4

© Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene, 2000

Tilladelse til oversættelse eller kopiering skal indhentes hos direktøren for Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene, Wyattville Road, Loughlinstown, Co. Dublin, Irland.

Printed in Ireland

Papiret i denne publikation er klorfrit og kommer fra plantager i Nordeuropa. For hvert træ, der fældes, plantes der mindst ét nyt.

Indholds- fortegnelse

	Side
Indledning	1
Kapitel 1	Forskning og udvikling
	5
	5
	11
	14
	18
	23
	28
Kapitel 2	Det Europæiske Observationsorgan for Arbejdsmarkedsrelationer
	33
Kapitel 3	Debat og diskussion (generelt)
	37
Kapitel 4	Information og formidling (generelt)
	39

Indledning

Instituttets arbejdsprogram for 2000 er det sidste årsprogram inden for det nuværende fireårige løbende arbejdsprogram for årene 1997-2000. Projekterne vil blive afsluttet, for så vidt angår investeringer i forskning og undersøgelser, i den udstrækning, det er muligt og praktisk. Mange af de igangværende projekter vil naturligvis blive videreført i de kommende år i form af formidling og anvendelse af den viden og information, der er indsamlet i årene 1997-2000. Men konsolidering og færdiggørelse vil blive prioriteret i år 2000.

At skabe forbindelse mellem nutidens problemer og fremtidens udfordringer, som vil blive beskrevet mere indgående i det næste fireårsprogram for årene 2000-2004, bliver samtidig en af de opgaver, der skal løses under 2000-programmet. I den sammenhæng vil det forberedende arbejde i 2000 underbygge og støtte udviklingen af det næste fireårige løbende arbejdsprogram.

Arbejdsprogrammet for 2000 er udformet på grundlag af de seks udfordringer, som dannede rammen for det nuværende fireårige løbende arbejdsprogram 1997-2000, nemlig:

- Beskæftigelse
- Ligestilling
- Sundhed og velvære
- Bæredygtig udvikling
- Social samhörighed
- Medindflydelse

Hver af disse udfordringer introduceres med en nøjagtig vurdering af, hvordan og i hvilket omfang Institutets projektarbejde har bidraget til, at man har taget disse udfordringer op i fireårsprogrammets første tre år. Derefter følger en beskrivelse af, hvordan programmet for 2000 kan forventes at bidrage til løsningen af disse opgaver.

Efter introduktionen til hver udfordring gives en kort beskrivelse af de enkelte projekter, som hovedsagelig vedrører den pågældende udfordring, herunder følgende oplysninger:

- projektets udvikling til i dag
- planlagt gennemførelse i 2000
- anvendte metodologier
- forventet målgruppe og formidlingsformer

Da Institutets programudvikling er kendetegnet ved en integreret fremgangsmåde, vedrører alle projekter flere udfordringer end den, de er opført under. Disse forbindelser er fremhævet både i den enkelte projektbeskrivelse og i introduktionen til udfordringerne.

Generelt tager Institutets program for 2000 hensyn til – og bidrager til – de vigtigste politiske områder og initiativer i Den Europæiske Union, navnlig inden for beskæftigelse, arbejdstid, modernisering af arbejdets tilrettelæggelse, inddragelse af ny informationsteknologi i arbejdssituationen, socialpolitiske programmer vedrørende alder, køn og ligestilling for alle, både i privat- og arbejdsliv, og en bæredygtig udvikling. Institutets nuværende og fremtidige arbejde sigter mod at gennemføre alle disse initiativer ved i højere grad at inddrage arbejdstagere og borgere i politikudviklingen.

Hvad angår formidling og kommunikation af Institutets viden og information til målgrupperne, vil der blive lagt yderligere vægt på at sikre en mere nøjagtig identifikation af disse målgrupper. Institutet ønsker at udnytte alle trykte og elektroniske kommunikationsprodukter med henblik på at opnå en mere relevant og hensigtsmæssig formidling.

Endelig vil den igangværende evaluering af kvaliteten og betydningen af Institutets arbejde blive fremskyndet betydeligt, således at der bliver

mulighed for indbygge evalueringsprocesser i det kommende fireårige løbende arbejdsprogram lige fra starten i 2001. Da år 2000 ligeledes markerer Institutets 25-års jubilæum (i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 1365/75 af 26. maj 1975), kommer denne fortsatte evaluering til at omfatte udarbejdelsen og fremlæggelsen af en »resultatbog« om etaperne i Institutets udvikling siden 1975.

Institutets arbejdsprogram for 2000 konsoliderer derfor både nutidens forskning og viden og skaber forbindelse til fremtiden. Det blev vedtaget af Institutets bestyrelse den 12. november 1999.

Eric Verborgh
Administrerende direktør

Kapitel 1

Forskning og udvikling

Udfordringen »beskæftigelse«

Europa står over for store udfordringer på områderne jobskabelse og social udstødelse i en situation med store budgetmæssige og økonomiske begrænsninger og stedse hårdere konkurrence på verdensmarkedet. Beskæftigelsen er nu sat øverst på den politiske dagsorden i Europa. Som det fremgår af Instituttets årsberetning fra sidste år, er den økonomiske vækst ikke blevet omsat i en tilstrækkelig beskæftigelsesvækst, og arbejdsløsheden er stadig vedvarende høj. Øget beskæftigelse er fortsat den øverste prioritet i Europa (formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Köln, 3.-4. juni 1999).

Der er derfor ikke alene tale om en kvantitativ, økonomisk udfordring. Økonomisk vækst går i dag hånd i hånd med de store forandringer i arbejdsvilkår, beskæftigelsesstatus, medindflydelse på arbejdspladsen, arbejdsmarkedsforhold og sociale beskyttelsessystemer. Der er et stort behov for fælles analyser til at belyse grundlæggende aspekter som beskæftigelsens indvirkning på sundheden, kvaliteten af de nye job, ændringer i arbejdstiden, ændringer på arbejdsmarkedet, ændringer i almen og faglig uddannelse, strategier for øget inddragelse i samfundet samt måder og metoder til opnåelse af disse mål gennem aktive, koordinerede beskæftigelsespolitikker.

Instituttet har forsket betydeligt i disse områder i perioden 1997-1999 i overensstemmelse med retningslinjerne og målene for det fireårige løbende arbejdsprogram for 1997-2000.

Disse målsætninger var:

- at kortlægge forhindringerne og mulighederne for beskæftigelsesvækst og for forbedringen af arbejdsvilkår og bæredygtig udvikling, navnlig inden for servicesektoren og de nye og alternative beskæftigelsesområder
- at vurdere og analysere potentialet ved øget positiv fleksibilitet og skiftende livs-, pleje-, arbejds- og uddannelsesmønstre
- at analysere fleksibiliteten i en individuel og global sammenhæng
- at undersøge nye fremgangsmåder og arbejdsmetoder til at øge de sociale aktørers inddragelse i spørgsmål vedrørende jobskabelse, øget fleksibilitet og kvalitet i arbejdslivet
- at forbedre forståelsen af jobkabelsesmulighederne i et socialt samfund og udviklingen af et mere aktivt samfund.

Denne bredtfaavnende forskning har ført til en identificering af de vigtigste tendenser i hele EU. Der udvikles atypiske beskæftigelsessituationer, som kan skabe mere sårbare stillinger. Udviklingen af selvstændige arbejdspladser kan gå hånd i hånd med en intensivning af arbejdet og øget arbejdsbetinget stress. Helbredsproblemer skyldes især dårlige arbejdsvilkår, også selv om beskæftigelsesstatus tilsyneladende er en forværende faktor. Arbejdstiden er blevet mindre regelmæssig og forudsigelig, hvilket har stor indflydelse på familiestruktur og familieliv. Arbejdsmarkedets parter inddrages i beskæftigelsesspørgsmål, men de store ændringer i arbejdstiden er i langt mindre grad genstand for forhandlinger end tidligere.

Undersøgelser tyder også på, at der i EU fortsat er en høj grad af segmentering (mellem kvalifikationsniveau, køn og alder, beskæftigelsesstatus osv.), men den »dualistiske metode«, hvor man sætter den centrale arbejdsstyrke og marginaliserede grupper over for hinanden, er mindre velegnet end tidligere. Interne arbejdsmarkeder betyder ikke nødvendigvis mere regulering eller gode arbejdsvilkår; eksterne arbejdsmarkeder afhænger stedse mere af individualistiske strategier, som ofte omfatter atypiske arbejdskontrakter. Uddannelse fortsætter i højere grad ind i arbejdsperioden, hvilket rejser spørgsmålet om voksenuddannelse og adgang til videreuddannelse for en meget sammensat arbejdsstyrke.

Endelig er der en stigende efterspørgsel hos arbejdsstyrken efter mere specifikke arbejdstidsmønstre, særlige måder at tilrettelægge arbejdet på, hensigtsmæssige arbejdskontrakter og større hensyntagen til familiernes behov. De sociale beskyttelsessystemer i medlemsstaterne støder på mange vanskeligheder i forsøget på at forene disse modstridende ønsker, og den sociale samhørighed lider ofte under disse ændringer.

Instituttets arbejdsprogram for 2000 vil overvåge denne udvikling og fokusere på følgende emner:

- Der udarbejdes data om aldring og kønsaspekter i EU's arbejdsstyrke, da disse forhold virker hæmmende for beskæftigelse eller erhvervsuddannelse.
- Der tilvejebringes information om job i meget små virksomheder for at hjælpe politikerne med at udforme og gennemføre hensigtsmæssige foranstaltninger til støtte for arbejdsgivere og arbejdstagere med henblik på skabelse af flere og bedre job i meget små virksomheder.
- »Beskæftigelsespagter« og innovative aftaler på beskæftigelsesområdet vil blive kortlagt og overvåget.
- Vægten vil blive lagt på forskellige tidsaspekter (arbejdstid og anden social tid) via genudgivelsen af *Bulletin over europæiske tidsstudier (BEST)*.
- Der vil blive udarbejdet mere information om arbejdets fremtid i informationssamfundet.

Andre projekter bidrager også til udfordringen »beskæftigelse«:

- Der vil blive udarbejdet og efterfølgende formidlet dokumentation omkring koordineringen af velfærds- og arbejdsmarkedspolitikker vedrørende brugernes behov.
- Beskæftigelsespolitikernes betydning for arbejdsvilkår i virksomhederne og i hvilken grad de afhænger af forskellige former for fleksibilitet vil blive analyseret og videreformidlet, og der vil i en vis udstrækning blive lagt vægt på tidsbegrænsede arbejdsaftaler i EU.
- Tjenesteydelser over for husholdninger vil fortsat blive undersøgt, da dette alternative jobkabelsesområde spiller en stadig større rolle for jobkabelsen og udvidelsen af det eksisterende arbejdsmarked, hvorved der opstår risiko for at øge opsplitningen af og indkomstforskellene på arbejdsmarkedet gennem oprettelse af lavtbetalte deltidsjob uden pensionsoptjening for kvinder.

Følgende projekter vedrører primært udfordringen »beskæftigelse«.

Fremtidens beskæftigelsesmuligheder

Dette projekt, som blev iværksat i 1998, har til formål at øge forståelsen af, hvordan forskellige beskæftigelsesmuligheder opfylder arbejdsstyrkens ønsker og forventninger, og hvordan disse ønsker kan opfyldes inden for rammerne af nutidens og fremtidens arbejdsmarked og beskæftigelsespolitikker.

I en repræsentativ undersøgelse af befolkningen (i aldersgruppen 14-64 år), hvor første trin af analysen blev foretaget i 1999, har man rettet søgelyset mod fire specifikke grupper: beskæftigede personer; personer, der er vendt tilbage til arbejdsmarkedet (efter en pause i deres beskæftigelse); unge, som er kommet ind på arbejdsmarkedet for første gang, og arbejdsløse. I 1999 blev der udarbejdet fire rapporter om selvstændig virksomhed, overgangen til erhvervslivet, arbejdstid/-rum, og hvordan man kombinerer familie og karriere.

I 2000 afsluttes analysens andet trin med en rapport om aldring og køn. I løbet af året udarbejdes der endvidere 16 landerapporter.

I anden halvdel af 2000 afholdes der en konference om de vigtigste resultater, og analysens sidste trin afsluttes i begyndelsen af 2001.

(Projekt nr. 0152. Forskningsledere: M.Latta/A.Parent-Thirion/M.de Nanteuil).

Arbejdspladser i helt små virksomheder

Dette projekt, der blev iværksat i 1996, er baseret på konklusionerne fra pilotundersøgelsen om SMV og jobskabelse. I en igangværende undersøgelse i fire udvalgte EU-lande ser man på forholdet mellem kvaliteten og mængden af arbejdspladser, som skabes i de mindste virksomheder (1-9 ansatte).

Her kan politikere og andre beslutningstagere hente oplysninger med henblik på at udforme og gennemføre hensigtsmæssige foranstaltninger til støtte for arbejdsgivere og arbejdstagere, så der kan skabes flere kvalitetsjob i meget små virksomheder og samtidig opnås flere succesrige, bæredygtige virksomheder.

I projektet undersøges forholdet mellem jobskabelse og jobkvalitet i EU's meget små virksomheder, idet der tages hensyn til forskelle mellem landenes opfattelse af jobkvalitet. Projektet bidrager derfor direkte til

»iværksætteraspektet«, som er beskrevet i EU's retningslinjer for beskæftigelsen.

I projektet identificeres og analyseres de mest betydende aspekter af beskæftigelsesvilkårene i EU's meget små virksomheder ud fra forskellige gruppers synspunkter – arbejdstagere, arbejdsgivere og andre parter på arbejdsmarkedet.

Med udgangspunkt i resultaterne fra en komparativ undersøgelse fra EIRO udarbejdes der desuden en litteraturliste om forholdet mellem arbejdsgivere og -tagere i SMV.

(Projekt nr. 0201. Forskningsledere: F. Oliveira/NN).

Overenskomstforhandlinger, beskæftigelse og konkurrenceevne

I 1999 definerede Institutet de begrebsmæssige rammer for beskæftigelsespagter på sektor- og virksomhedsniveau og udarbejdede to komparative undersøgelser. I den ene beskrives den generelle situation for beskæftigelsespagternes udbredelse og anvendelse i 11 medlemsstater, den anden indeholder en analyse af former for og følger af beskæftigelsespagter, baseret på 45 undersøgelser af enkelttilfælde.

Projektets fokus er yderligere at videreudvikle resultaterne af den komparative analyse i to retninger. For det første at identificere, indsamle, analysere og standardisere innovative aftaler i specifikke sektorer. For det andet at analysere beskæftigelsespagter i de multinationale selskaber, som er i færd med at omstrukturere deres aktiviteter.

Desuden vil Institutet inddrage netværket af nationale institutter i endnu en analyse af det indsamlede materiale, herunder resultaterne fra EIRO. Resultatet af tidligere arbejde vil blive drøftet på to workshops.

(Projekt nr. 0211. Forskningsledere: H. Krieger/K. O'Kelly).

Udviklingen inden for tidsanvendelse: *BEST*

Siden begyndelsen af 1990'erne har *Bulletin over europæiske tidsstudier (Bulletin on European Studies on Time (BEST))*, som dækker en lang række emner vedrørende tidsudvikling, opnået stor udbredelse (6 000 eksemplarer pr. nummer).

BEST er også blevet et forum i Institutet for drøftelser af emner i forbindelse med begrebet tid, og hvor der kan udvikles synergi mellem forskellige af Institutets projekter. I 2000 er det hensigten at udgive to numre af *BEST*:

- et nummer om fleksibel arbejdstid – omfang, art og følger
- et andet nummer, som skal drøftes senere på et møde med Institutets forskellige netværk om tid.

Begge numre vil bygge på eksisterende information i Institutet samt på eksternt materiale.

Dette projekt omfatter ligeledes de juridiske og kontraktmæssige aspekter af arbejdstid i form af en ajourføring af den eksisterende referencepublikation »Legal and Contractual Limitations to Working Time in the European Union« (senest ajourført i 1996).

(Projekt nr. 0106. Forskningsledere: P. Paoli/M. de Nanteuil/T. Kauppinen/NN).

Fremtidens arbejde i informationssamfundet

Siden begyndelsen af 1980'erne har Institutet analyseret forskellige aspekter af de nye informations- og kommunikationsteknologiers konsekvenser for leve- og arbejdsvilkår: det elektroniske hjem, den elektroniske by, decentraliseret elektronisk arbejde (distancearbejde) samt den tidsmæssige og rumlige fleksibilisering af arbejdet (flekstid og flexispace). Hensigten med forskningen er at belyse sociale forhold og problemer forbundet med disse hovedsagelig teknologistyrede udviklingstendenser.

Efter offentliggørelsen (i form af en cd-rom) af »European Guide for Virtual Companies« vil Institutet bestræbe sig på fortsat at holde sig på forkant med forskning i og debat om følgerne af den nye informationsteknologi for leve- og arbejdsvilkår. Resultaterne af Institutets samarbejde med ILO om tværnational anvendelse af ny informationsteknologi (offshore-distancearbejde, international udlicitering osv.) vil blive trykt og formidlet. (Projekt nr. 0110. Forskningsledere: T. Kauppinen/S. Demetriades).

Udfordringen »ligestilling«

Det fireårige løbende arbejdsprogram for 1997-2000 var det første af Institutets arbejdsprogrammer, hvor emnet ligestilling blev klart identificeret, ikke kun som en prioritet i sig selv, men som et aspekt, som skulle inddrages i alle Institutets arbejdsområder, hvor dette var hensigtsmæssigt. Programmet er især centreret omkring lige muligheder for mænd og kvinder, men vedrører også ligestilling med hensyn til alder, race og andre områder, hvor mennesker udsættes for diskrimination.

Institutets nuværende arbejdsprogram er i høj grad rettet mod at fremme ligestillingen i EU-politikken, som beskrevet i Amsterdam-traktaten, Fællesskabets handlingsprogram for ligestilling 1996-2000, Den Europæiske Beskæftigelsesstrategi og Kommissionens sociale handlingsprogram for 1998-2000. Et centralt aspekt i Kommissionens såkaldte mainstreamingpolitik er tanken om, at lige muligheder skal inddrages – mainstreames – i alle relevante fællesskabspolitikker. Mainstreaming betyder, at en der skal vedtages en strategi for at *ændre forskningen og den politiske debat om mainstreaming*, således at alle strategier får en indsprøjtning med lige muligheder, og ligestillingsaspektet konsekvent inddrages på alle politiske områder.

Det er dog ikke nok blot at fastlægge en metode for mainstreaming. Der er også behov for positiv handling, dvs. for projekter, der tilvejebringer særlige redskaber til at forbedre og gennemføre lige muligheder. Derfor er det nødvendigt at vedtage en dualistisk fremgangsmåde. Dette blev også tydeligt i de europæiske retningslinjer for beskæftigelsen for 1999, hvor en af de fire søjler (den fjerde søjle) udelukkende vedrører lige muligheder for mænd og kvinder; desuden er der behov for mainstreaming i hver af de tre øvrige søjler, nemlig beskæftigelsessevne, tilpasning og iværksætterånd.

Det fireårige løbende arbejdsprogram 1997-2000 identificerede tre hovedmålsætninger for bidraget til denne udfordring:

- at dokumentere og evaluere strategier til at fremme praksis for ligestilling på arbejdspladsen, for lønnede og ulønnede arbejdstagere og i samfundet som helhed

Dette mål er nært forbundet med den europæiske politiks målsætning om at gøre det muligt for kvinder og mænd at kombinere arbejde og familieliv

og med de politikker, som letter lige adgang til mulighederne på arbejdsmarkedet og til gode arbejdsvilkår.

- at undersøge hindringerne og mulighederne for bedre ligestilling og øget medbestemmelse i beslutningsprocesserne for dem, der er udsat for direkte eller indirekte diskrimination

Opfyldelsen af dette mål vil bidrage til Europa-Kommissionens arbejde med at fremme kvinders medindflydelse i beslutningstagningen, både på arbejdspladsen og i samfundet som sådan.

- at tage hensyn til og analysere, hvordan større udviklingsfaktorer som f.eks. informationssamfundet, Den Økonomiske og Monetære Union og ændringerne på arbejdsmarkedet indvirker på ligestillingen mellem mænd og kvinder og andre grupper, der er genstand for diskrimination.

Målene for EU's politik på dette område vedrører fremme af ligestilling i en økonomi under forandring og mobilisering af aktører inden for økonomi og samfundsforhold, så der kan opnås lige muligheder, især inden for almen uddannelse, faglig uddannelse og på arbejdsmarkedet.

I arbejdsprogrammet for 2000 har man også lagt sig fast på en dualistisk tilgang, idet både mainstreaming og positiv handling vil være en del af dette program, som ligeledes er en del af Institutets nuværende fireårige løbende arbejdsprogram. Både ligestilling mellem mænd og kvinder og andre ligestillingsdimensioner vil desuden blive undersøgt i det kommende år. Hovedvægten vil dog fortsat blive lagt på ligestilling mellem de to køn. Det andet centrale emne er alder, hvor Institutet fortsat vil bygge på sit arbejde med følgerne af den europæiske befolknings aldring.

Følgende projekter vedrører primært udfordringen »ligestilling«:

Fremme lighed mellem kønnene på arbejdspladsen

Dette projekt, som blev iværksat i 1999, viser, hvordan virksomheder i otte europæiske lande søger at fremme lige muligheder og forbedre arbejdsvilkår og -forhold gennem planer for ligestilling. Initiativer til udarbejdelse af ligestillingsplaner vil blive analyseret, og det samme gælder selve planerne samt deres gennemførelse og overvågningen af dem.

I 2000 vil der blive foretaget en indledende analyse af 24 ligestillingsplaner, landerapporterne vil blive afsluttet, og der vil blive udarbejdet en konsolideret rapport.

Også i 2000 vil der blive afholdt en workshop med det formål at offentliggøre og drøfte resultaterne og evaluere yderligere behov for undersøgelser på området til brug for europæiske politikere.

(Projekt nr. 0215. Forskningsledere: M. Latta/P. Paoli).

Beskæftigelse, familieaktiviteter og samfundsaktiviteter

Projektet, som startede i slutningen af 1998 i otte medlemsstater, undersøger og analyserer, i hvilken grad jobskabelse inden for tjenesteydelser i hjemmet, som traditionelt var ulønnet arbejde, bidrager til at bekæmpe arbejdsløshed og social udstødelse. Projektet vedrører kvaliteten af beskæftigelsen og arbejdsvilkår inden for tjenesteydelser i hjemmet og især, hvordan det nye arbejde hænger sammen med fremme af lige muligheder og forening af familie- og arbejdsliv for kvinder og mænd.

I de nationale undersøgelser:

- analyseres arten og omfanget af beskæftigelse inden for tjenesteydelser i hjemmet, som traditionelt var ulønnet arbejde
- dokumenteres særtræk ved de personer, der er beskæftiget inden for tjenesteydelser i hjemmet med hjemmeservice, og deres arbejdsvilkår
- identificeres foranstaltninger på arbejdspladsen og i offentlige politikker, som fremmer foreningen af beskæftigelse og familie- og samfundsaktiviteter for kvinder og mænd
- vurderes følgerne af beskæftigelse inden for tjenesteydelser i hjemmet for fordelingen af arbejdet i familien og samfundet, især med udgangspunkt i lige muligheder.

I 1999 færdiggøres de nationale undersøgelser. I 2000 offentliggøres den sammenfattende rapport for alle medlemsstater, og formidlingsarbejdet påbegyndes, herunder afholdelse af et europæisk seminar og workshopper i medlemsstaterne.

Projektets resultater vil blive sammenholdt med hovedaspekterne på europæisk plan ved beskæftigelse og arbejdets tilrettelæggelse, lige muligheder, social beskyttelse og social udstødelse, som vil blive offentliggjort i form af korte dokumenter.

(Projekt nr. 0202. Forskningsledere: R. Anderson/P. Carotenuto).

Udfordringen »sundhed og velvære«

Sundhed og velvære har fortsat prioritet i EU-politikken. Der er bred enighed om, at indførelsen af Den Monetære Union og den generelle forbedring af Europas konkurrenceevne ikke må medføre en forringelse af livskvaliteten og især arbejdslivets kvalitet. Tværtimod er det antagelsen, at jobsikkerhed og gode arbejdsvilkår forbedrer konkurrenceevnen.

Europa-Kommissionens sociale handlingsprogram (1998-2001) sigter mod at modernisere arbejdets tilrettelæggelse, skabe et sundt arbejdsmiljø, forbedre kvaliteten af statistiske data og identificere nye erhvervsbetingede risici, opnå ligestilling og bekæmpe diskrimination samt fremme sociale fremskridt for alle.

Kommissionen lægger i sit program for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen (1996-2000) vægt på forbindelsen mellem arbejdsvilkår og beskæftigelsesevne og peger på betydningen af at overvåge ændringer i arbejdsvilkår. I begge programmer nævnes den rolle, som Institutet bør spille for opnåelsen af disse mål.

Der er etableret et samarbejde mellem Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur (Bilbao) på grundlag af hensigtserklæringen fra 1998. På den måde sikres komplementariteten, og man undgår dobbeltarbejde.

Endelig fokuserer EU's retningslinjer for beskæftigelsen på behovet for at forbedre beskæftigelsesevnen, tilskynde til omstillingsevne (ved at fremme modernisering af arbejdets tilrettelæggelse) og styrke politikkerne for lige muligheder (ved at udligne kløften mellem kønnene og forene arbejde og familieliv).

Institutets fireårige løbende arbejdsprogram for 1997-2000 opstiller en række målsætninger på området sundhed og velvære:

- at prioritere en helhedsorienteret indfaldsvinkel, der baseres på forebyggelse af risici for sundheden og velværet, med kortlægning af forebyggende strategier, instrumenter og incitamenter
- at undersøge nye indfaldsvinkler til forbedring af livskvaliteten, sundheden og velværet og at udvikle nye indikatorer for måling og

vurdering på og uden for arbejdspladsen, idet der tages hensyn til de ændrede mønstre for arbejde og livsstil og til kravene om et bedre miljø

- at kortlægge omkostningerne og fordelene ved foranstaltninger til at fremme sundheden på arbejdspladsen og i privatlivet
- at vurdere kvaliteten og effektiviteten i forbindelse med offentlige ydelser og faciliteter, der berører sundheden og velværet.

De planlagte aktiviteter for 2000 bidrager til debatten om EU's politik og Institutets målsætninger som beskrevet ovenfor.

Den tredje europæiske undersøgelse af arbejdsvilkår vil indeholde en ajourført oversigt over arbejdsvilkår i EU i år 2000. Der vil blive vist tendenser på basis af resultaterne fra de tidligere undersøgelser fra 1991 og 1996. De indsamlede data sikrer mere detaljerede oplysninger om emner som sektorprofiler, arbejdsvilkår i SMV, alder og arbejdsvilkår, arbejdets tilrettelæggelse, køn, tid og tidsmønstre (0156). Formidlingen af resultater vil blive forbedret gennem onlineadgang til disse data.

Desuden vil omfanget, arten og følgerne af fleksibel arbejdstid blive behandlet i et andet projekt (0106).

Resultaterne af undersøgelserne af forholdet mellem beskæftigelsespolitikker og arbejdsvilkår (0203) offentliggøres og videreformidles. Denne undersøgelse vil fokusere på fleksibilitetens følger for sundhed og arbejdsvilkår, medindflydelse og udvikling af kvalifikationer.

Følgende projekter vedrører primært sundhed og velvære.

Måling af arbejdsmiljøet

Siden 1990 har Institutet hvert femte år bestilt repræsentative, interview-baserede undersøgelser af den erhvervsaktive befolknings opfattelse af deres arbejdsvilkår.

I 1999 blev den tredje europæiske undersøgelse iværksat. Befolkningsudsnittenes størrelse blev øget for at sikre, at der kunne gennemføres analyser på sektorniveau. Følgende aktiviteter vil blive baseret på eller relateret til dataanalysen:

- analyse og offentliggørelse af undersøgelsens vigtigste resultater (internt), vil blive evalueret i 2000
- sekundær analyse af:
 - sektorprofiler
 - aldring og arbejdsvilkår
 - SMV
 - arbejdets tilrettelæggelse og arbejdsvilkår
 - jobprofiler
 - køn
 - tid og tidsmønstre
 (der vil blive udarbejdet en rapport og en folder/oversigt over hvert af disse emner)
- oprettelse af onlineadgang til data, herunder etablering af en hjemmeside med links til andre datakilder.

(Projekt nr. 0156. Projektledere: P. Paoli/D. Politis).

Beskæftigelsespolitik og arbejdsmiljø

I 1999 analyseredes det i undersøgelsen, hvordan virksomhedernes personalepolitik påvirker arbejdsvilkårene (der bredt defineret omfattede emner som sundhed, medindflydelse, kvalifikationer osv.) og især i hvilken grad personalepolitikken afhænger af forskellige former for fleksibilitet, både internt og eksternt.

I 2000 vil projektet fokusere på offentliggørelse og videreformidling af resultaterne.

Desuden analyseres forskellige aspekter af arbejde formidlet af vikarbureauer, der bliver stedse mere udbredt på det europæiske arbejdsmarked.

Selvom statistiske data viser, at der er en tæt forbindelse mellem fleksible beskæftigelsesformer og dårlige arbejdsvilkår, fremgår det af de kvalitative undersøgelser, at der findes en mangfoldighed af situationer. I nogle undersøgelser af enkelttilfælde understreges forbindelsen mellem fleksibilitet, mangel på arbejde og forringede arbejdsvilkår. I andre vises betydningen af acceptable arbejdsvilkår for midlertidigt ansatte i takt med, at beskæftigelsessituationen bliver mere sårbar.

Fleksible beskæftigelsespolitikker er ikke alene et udtryk for ledelsesstrategier. De opfylder også et behov fra arbejdstagerne på arbejdsmarkedet. Sammensætningen af virksomhedsstrategier og individuel accept skal præciseres.

Ud fra disse betragtninger vil projektet beskæftige sig med tre områder:

- de juridiske aspekter og kollektive aftaler vedrørende tidsbestemte vikarkontrakter
- omfanget af denne form for beskæftigelse i hvert EU-land
- arbejdsmarkedets indretning og segmentering.

(Projekt nr. 0203. Forskningsledere: M. de Nanteuil/P. Paoli/M. Latta).

Udfordringen »bæredygtig udvikling«

Bæredygtig udvikling er resultatet af fortsat økonomisk og social udvikling, som ikke er til skade for miljø og naturressourcer. Kvaliteten af fremtidens menneskelige aktiviteter og udvikling afhænger i stedse højere grad af, om man kan bevare denne balance, og den øgede bevidsthed om, hvilke forhold der er bestemmende for en bæredygtig udvikling, afspejles i den administrative og lovgivningsmæssige udvikling, både i Den Europæiske Union og i resten af verden.

I henhold til traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union er et af de vigtigste mål at opnå en bæredygtig udvikling, hvilket understreges og styrkes i Amsterdam-traktaten. I praksis betyder dette, at politikerne skal tage hensyn til miljømæssige såvel som økonomiske og sociale følger af alle politiske initiativer og skræddersy lovgivningen, så man kan sikre en bæredygtig udvikling og fremgang i Europa.

Instituttet kan spille en særlig rolle via bidraget til at fremme denne overgang til bæredygtig adfærd. Instituttets specifikke bidrag på området, dets »niche«, ligger i bæredygtighedens sociale dimension, der bredt fortolket omfatter emner som arbejdsvilkår, sikkerhed og sundhed og tilrettelæggelse af arbejdet. I lyset af Instituttets firesidige struktur med repræsentation af arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer samt regeringer og Europa-Kommissionen er forskningsområderne udvalgt på en sådan måde, at de afspejler arbejdsmarkedets parter fælles interesser. De er også valgt ud fra et ønske om at supplere Europa-Kommissionens og Det Europæiske Miljøagentur aktiviteter inden for forskning i bæredygtig udvikling.

Målsætningerne for Instituttets arbejdsprogram for bæredygtig udvikling kan opsummeres som følger:

- at kortlægge og vurdere, hvordan der kan sættes fart i aktionerne til at ændre industriens, herunder navnlig SMV'ernes og forbrugernes, bevidsthed og adfærd med henblik på at gå i retning af bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre
- at undersøge og analysere virkningen af nye instrumenter og aktioner i specifikke sektorer, herunder miljøindustrier, for at afbalancere målsætningerne om konkurrenceevne og beskæftigelse med en bæredygtig produktions- og forbrugspolitik og med forbedringen af leve- og arbejdsvilkårene

- at bidrage til udformning af begrebet om delt ansvar og medindflydelse for de vigtigste samfundsaktører (offentlige myndigheder, offentlige og private virksomheder, faglige organisationer, arbejdstagere og fagforeninger, ikke-statslige organisationer og borgere) i forbindelse med politikker og aktioner til gennemførelse af bæredygtig udvikling og vurdering af virkningerne heraf.

I henhold til den strategi, som Institutet har fastlagt for disse målsætninger, skal arbejdsmarkedets parter udstyres med forskellige instrumenter til at skabe ligevægt mellem målene for konkurrenceevne og beskæftigelse på den ene side og bæredygtig produktions- og forbrugspolitik samt bedre leve- og arbejdsvilkår på den anden.

I årene 1997-1999 drejede Institutets forskningsaktiviteter sig om design-metodologier, miljøstyringssystemer vedrørende sundhed og sikkerhed, økonomiske incitamentter til forbedring af det eksterne miljø og arbejdsmiljøet samt initiativer inden for almen og faglig uddannelse. I hvert tilfælde har det været hensigten at give de vigtigste beslutningstagere og design-aktører idéer, redskaber og informationsnet for at bistå dem med at udvikle holistiske tilgange til at forbedre miljø og sundhed og sikkerhed. For at formidle oplysninger om disse aktiviteter er der udviklet et omfattende afsnit om bæredygtig udvikling på Institutets hjemmeside.

I 1999 samlede Institutet arbejdsgiver- og arbejdstagerrepræsentanter med repræsentanter for regeringer og ikke-statslige organisationer for at drøfte arbejdsmarkedets parter betydning for indførelsen af en bæredygtig udvikling. På denne konference fremkom der en række forslag, som kan overvejes i forbindelse med Institutets kommende arbejdsprogrammer. Nogle af henstillingerne er medtaget i arbejdsprogrammet for 2000.

Generelt træder Institutets program for bæredygtig udvikling ind i en fase med konsolidering, formidling og debat i år 2000. Som led i det igangværende projekt om design for bæredygtig udvikling, er der stillet forslag om afholdelse af en »europæisk konference om bæredygtig udvikling – SMV og nye virksomheder«, hvor man vil samle erfaringerne fra en række af Institutets initiativer, især økonomiske instrumenter for bæredygtig udvikling og faglig uddannelse og træning for bæredygtig udvikling samt

initiativer med fokus på arbejdet i SMV/meget små virksomheder, der er orienteret mod bæredygtighed.

Følgende projekter vedrører primært bæredygtig udvikling.

Design for bæredygtig udvikling

Dette projekt, der blev påbegyndt i 1997, har til formål i højere grad at inddrage arbejdsmarkedets parter i udviklingen af effektive programmer, der kan bidrage til at opfylde de kombinerede mål for bæredygtighed, sundhed og beskæftigelse. Der tages en bred vifte af initiativer med henblik på at udvikle flere redskaber, informationsnet og træning for de hovedaktører, der arbejder med gennemførelsen af bæredygtig produktion såsom erhvervslivet, arbejdsmarkedets parter og designere.

Der foretages en vurdering af det jobskabespotentiale, der ligger i at arbejde mod en bæredygtig udvikling. Projektet skaber forbindelse mellem miljø og arbejdsvilkår og omhandler følgerne af miljøstyring for sundhed og sikkerhed og omvendt, samt hvordan man definerer effektive ordninger, som kombinerer de to områder. Desuden undersøges den vedvarende energis betydning for miljø, jobskabelse og livskvalitet. Der tilvejebringes praktiske eksempler på, hvordan bæredygtig produktion og bæredygtigt forbrug forbedrer miljø, sundhed og beskæftigelse.

I 2000 følger Institutet op på de forslag, som arbejdsmarkedets parter stillede på »Den europæiske konference om arbejdsmarkedets parters rolle for bæredygtig udvikling« i 1999, med afholdelsen af en »Europæisk konference om bæredygtig udvikling: SMV og nye virksomheder«. Nye iværksættere, små og mellemstore virksomheder samt meget små virksomheder i Europa har alle afgørende betydning som innovativ drivkraft for en bæredygtig udvikling. En række af Institutets forskningsprojekter såsom Design for bæredygtig udvikling (0204), Økonomiske instrumenter for bæredygtig udvikling (0205) og Faglig uddannelse og træning for bæredygtig udvikling (0206) har drejet sig om, hvordan SMV kan tilskyndes til at handle bæredygtigt. Formålet med denne konference er at samle disse erfaringer.

På konferencen drøftes den rolle, som SMV spiller i forbindelse med bæredygtig udvikling, støttesystemer for innovation og nye virksomheder vil

blive præsenteret, der fremlægges praktiske eksempler, og de emner, som politikerne skal drøfte på området bæredygtig udvikling, debatteres. Konferencen påtænkes afholdt i to særskilte dele: en for SMV og en for politikere.

(Projekt nr. 0204. Forskningsledere: H. Litske/M. Miller).

Økonomiske instrumenter til fordel for bæredygtig udvikling: forbedring af det eksterne miljø og arbejdsmiljøet

Der er udarbejdet en oversigt over anvendelsen af økonomiske og skattemæssige instrumenter i både det fysiske miljø og arbejdsmiljøet, baseret på tidligere arbejde fra Institutet og aktiviteter fra andre instanser (f.eks. Europa-Kommissionen, Det Europæiske Miljøagentur, OECD osv.). Arbejdet blev påbegyndt i 1997 som et pilotprojekt baseret på to europæiske lande. I 1998 blev pilotprojektet udvidet til at omfatte flere lande med henblik på dels at skabe et bedre grundlag for en kortlægning af fordelene ved en harmoniseret tilgang til det fysiske miljø og arbejdsmiljøet, dels at give et mere fuldstændigt overblik. Undersøgelsen blev afsluttet i 1999. I 2000 vil der blive udarbejdet et resumé af Institutets arbejde til politikere.

(Projekt nr. 0205. Forskningsledere: H. Litske/M. Miller).

Faglig uddannelse og træning for bæredygtig udvikling i SMV

Projektet sigter mod at identificere særlige uddannelsesbehov hos SMV, og hvad de forskellige aktører (offentlige myndigheder, uddannelses- og videreuddannelsesorganer, arbejdsmarkedets parter osv.) skal gøre på forskellige niveauer i uddannelsessystemet (sekundært, mellemniveau og tertiært niveau) for at opfylde disse behov med henblik på at sikre en bæredygtig udvikling, med mulighed for, at denne proces kan bidrage til jobskabelse.

Arbejdet, som består af en undersøgelse og casestudier, kommer til at omfatte en definition af erhvervsprofiler, og man vil desuden undersøge, hvordan disse krav kan opfyldes med de eksisterende strukturer, samt i hvilken grad det bliver nødvendigt at indføre ændringer og nye foranstaltninger rettet mod SMV, idet der bør tages hensyn til nationale og regionale forskelle og traditioner. Man ser også på uddannelsesbehov og på, hvordan kontrolorganerne opfylder disse behov, idet sidstnævntes

fortolkning og gennemførelse af deres opgaver i høj grad har betydning for SMV samt på, hvorvidt de vælger at opfylde de nuværende og fremtidige behov.

En evaluering og komparativ analyse af resultaterne af de nationale undersøgelser vil gøre det muligt for Institutet at drage konklusioner og dermed få kortlagt, hvad der kan gøres i EU og på nationalt plan. I 2000 vil der blive udarbejdet en sammenfattende rapport. I 1999 blev der oprettet en database over kursus- og uddannelsesaktiviteter, og den er tilgængelig via Institutets websted på Internettet. I 2000 vil disse data blive udbygget i samarbejde med Cedefop.

(Projekt nr. 0206. Forskningsledere: M. Miller/H. Litske).

Udfordringen »social samhørighed«

I Amsterdam-traktaten understreges det, at en af EU's prioriteter er at fremme adgangen til beskæftigelse, og mere generelt fremhæves den stigende samfundsrisiko, der skyldes social udstødelse og det dertil knyttede problem diskrimination. Forbindelserne mellem politikkerne for henholdsvis beskæftigelse og social beskyttelse og behovet for et sammenhængende politikmix er et centralt tema, ikke kun i EU's retningslinjer for beskæftigelsen, men også i de nye forordninger for strukturfondene og de overordnede økonomiske målsætninger for 1999. Social udstødelse og foranstaltninger til bekæmpelse af marginaliseringsprocesser er centrale punkter i Kommissionens sociale handlingsprogram for 1998-2000, hvor vægten er lagt på positive mål og en indsats for at fremme integration og inddragelse i samfundet.

Institutts arbejde for 2000 er tilrettelagt i sammenhæng med det arbejde, der udføres andre steder, men også i samråd med vigtige målgrupper som arbejdsmarkedets parter og ikke-statslige organisationer. Disse vigtige parters rolle – og især borgernes rolle som brugere af tjenesteydelser, medlemmer af lokale organisationer og som mennesker, der udsættes for social udstødelse – har været den røde tråd i Institutts arbejde. Det skal ses i sammenhæng med to centrale områder i den nuværende politik: fremme af aktivt medborgerskab og koordination af det arbejde, de forskellige parter udfører. Emnerne medindflydelse, partnerskab og inddragelse samt ligeledes det mere problematiske begreb ansvarliggørelse er alle gennemgående temaer i det igangværende program

De igangværende projekter bygger naturligvis på erfaringer fra tidligere arbejde, hvoraf en stor del har været casestudier af innovation og reformer, eksperimenter og god praksis. Visse dele af det igangværende arbejdsprogram, f.eks. projektet om den offentlige socialforsorg (0209), udvider denne fremgangsmåde, men sigter samtidig mod at dække informationsmangler i tidligere undersøgelser og sikre en kritisk gennemgang af den seneste udvikling i foranstaltningerne til bekæmpelse af udstødelse. Andet arbejde såsom undersøgelser af koordineringen mellem beskæftigelses- og velfærdspolitik (0194) har til formål at skabe forbindelse mellem erfaringerne fra god praksis på lokalt plan og den bredere omdefinering af sociale velfærdspolitikker og sociale beskyttelsessystemer.

Mere generelt – og især i dette sidste år af fireårsprogrammet – sigter arbejdet mod at uddrage konklusionerne af forskning og praksis (projekt nr. 0220) og omsætte disse erfaringer til noget, som politikerne kan bruge.

Målsætningerne for udfordringen social samhørighed, som er kortlagt i fireårsprogrammet, danner den generelle baggrund for aktiviteterne i 2000:

- at undersøge og vurdere begreberne aktivt medborgerskab og aktiv social- og arbejdsmarkedspolitik, og hvordan de påvirker den aktuelle udvikling
- at undersøge, hvordan generel offentlig politik kan støtte effektive lokale strategier rettet mod skabelsen af social samhørighed
- at se videre end dokumentationen om mekanismer og processer, der skal benyttes til at analysere de egentlige resultater af nyskabende udvikling i politik og praksis.

Arbejdet med socialsikringsreformen (0194) er i høj grad baseret på resultaterne fra Institutets konference fra 1996 under det irske formandskab om nye retningslinjer for socialsikringsssystemer samt på Kommissionens seneste analyse af minimumsindkomstordninger i EU. Undersøgelsernes rammer bygger på gennemgangen af aktiveringspolitikker, som er samlet i en publikation om forbindelsen mellem socialsikring og arbejde, udarbejdet af Institutet. Mekanismer for koordinering af beskæftigelses- og socialsikringspolitikker og de organer, der gennemfører disse politikker i praksis, kortlægges ved hjælp af ny forskning på dette område, men omfatter også eksempler på fremgangsmåder såsom lokale partnerskaber, som er beskrevet i tidligere undersøgelser. Effektiviteten af de forskellige initiativer til forbedring af beskæftigelsesevnen er et centralt spørgsmål, og projektet har til formål at analysere resultatet af innovative foranstaltninger samt belyse de aktiveringsbegreber, som understreges i målsætningerne for udfordringen. Det hænger tæt sammen med ugunstigt stillede gruppers adgang til beskæftigelse, hvilket understreges i udfordringen 'beskæftigelse'.

Projektet om »Offentlig socialforsorg« (0209) bygger på resultaterne af en tidligere undersøgelse om »Offentlig socialforsorg og social udstødelse«, men fokus er nu rettet mod, hvordan udviklingen af mere integrerede, behovsorienterede tjenester påvirker arbejdsmiljøet og kvaliteten af de ansattes arbejdsliv samt betydningen af ydelsernes kvalitet for brugerne. Også her bygger arbejdet på tidligere undersøgelser af grupper, der risikerer

udstødelse, f.eks. af grupper, der inden for familiens rammer tager sig af ældre, men også af analysen af ændrede arbejdsvilkår under udfordringen »sundhed og velvære«. Udviklingen af omsorgstjenester rejser spørgsmål vedrørende forskellene mellem mænds og kvinders erfaringer, som også tages op under udfordringen »ligestilling«. Skabelsen og kvaliteten af beskæftigelse inden for den offentlige forsyning er direkte forbundet med flere punkter i retningslinjerne for beskæftigelsen, og spørgsmål om disse ydelsers kvalitet er tæt knyttet til de problemer, som beskrives i Kommissionens seneste meddelelser om social beskyttelse.

Det arbejde, der skal udføres i løbet af 2000, vil være koncentreret om udarbejdelse og formidling af de sammenfattende rapporter om de to hovedprojekter (0204 og 0209). Dette skal ses i forbindelse med den fortsatte formidling af resultaterne af de nationale undersøgelser og støtte til workshopper og konferencer.

Det forgangne årtis erfaringer fra Instituttets forskning i social udstødelse og foranstaltninger til fremme af social samhørighed vil blive samlet under ét med særligt fokus på, hvor effektivt de forskellige metoder har bidraget til at forbedre situationen for de grupper, der er marginaliseret på grund af sociale og økonomiske forandringer. I rapporten (projekt nr. 0220) undersøges den rolle, de forskellige parter har spillet for at bidrage til, gennemføre og forvalte disse forandringer. Disse overvejelser om erfaringer og bidrag fra Instituttets arbejde om social samhørighed er også fremadrettede og berører nyopståede politiske emner, udvidelsen af Unionen og effektiv formidling af resultaterne af Instituttets arbejde. Den fortsatte og målrettede produktion af centrale budskaber fra eksisterende projekter er stadig en vigtig opgave, måske især i lyset af den nye Kommission og det nye Parlament, men også på grund af den større vægt, man i EU tillægger politikker til bekæmpelse af social udstødelse.

Følgende projekter vedrører primært udfordringen »social samhørighed«.

Koordinering af integrerede indfaldsvinkler, som skaber forbindelse mellem velfærds- og beskæftigelsespolitik

Forskningen, som blev påbegyndt i 1999, har til formål at dokumentere og analysere koordineringen mellem velfærds- og beskæftigelsespolitik, både i teori og praksis, og i sammenhæng med brugernes behov. Der fokuseres på forbindelsen mellem lokal, regional og national politik samt på

mekanismerne bag deres gennemførelse på forskellige niveauer. Forskningen er hovedsagelig baseret på kvalitative data (grundige interviews og undersøgelser af enkelttilfælde).

I løbet af 2000 vil der blev afholdt nationale workshoper i medlemsstaterne for at formidle og validere de nationale resultater. Sammenfatningen af de nationale undersøgelser vil blive indledt. Der vil også blive forsket i »særtræk ved modtagere af minimumsindkomster i de 15 medlemsstater«, hvor man vil indsamle og sammenfatte oplysninger, der endnu ikke er tilgængelige på europæisk plan.

(Projekt nr. 0194. Forskningsledere: A. Parent-Thirion/R. Anderson).

Den offentlige socialforsorg: kvalitet i arbejdslivet, kvalitet i socialforsorgen

I 1998 indledte man en undersøgelse i ti medlemsstater af, hvordan reformen af den offentlige forsorg (sundhed, uddannelse, social forsorg, bolig, beskæftigelse, socialsikring osv.) opfyldte de mange forskellige behov hos ugunstigt stillede klientgrupper på en mere integreret, behovsorienteret måde.

Projektet sigter mod at:

- vurdere reformens og moderniseringens indvirkning på beskæftigelsen og arbejdsvilkårene for personalet i den offentlige forsorg
- undersøge, hvilke følger de nye beskæftigelses- og arbejdsmønstre i den offentlige forsorg har for kvaliteten og leveringen af disse ydelser
- vurdere i hvilket omfang de initiativer, der tages på området for at øge ydelsernes kvalitet, opfylder behov og forventninger hos brugerne.

De nationale undersøgelser blev færdiggjort i 1999, og man gik i gang med forberedelserne til en sammenfattende rapport på EU-plan. Offentliggørelsen og formidlingen af denne rapport starter i 2000. De detaljerede casestudier vil blive redigeret og fremlagt i en casesamling, som indeholder de vigtigste resultater vedrørende mulighederne for at forbedre forsorgens arbejdsmiljø og kvalitet.

(Projekt nr. 0209. Forskningsledere: R. Anderson/P. Carotenuto/A. Parent-Thirion).

Veje til social inddragelse: nye rettigheder, roller og ansvar for det civile samfund

I de sidste ti år har Institutet færdiggjort en række projekter og andre aktiviteter, som har haft til formål at danne baggrund for politikker vedrørende social samhørighed. Takket være den øgede vægt, der både i Amsterdam-traktaten og Kommissionens sociale handlingsprogram lægges på foranstaltninger til social inddragelse, vil man i dette projekt gennemgå resultaterne af Institutets arbejde og:

- undersøge effektiviteten af de anvendte metoder for i højere grad at inddrage de personer, der er marginaliseret på grund af sociale og økonomiske forandringer
- kortlægge de vigtigste erfaringer og strategier for at skabe et samfund, der i højere grad inddrager alle samfundsgrupper
- kortlægge udfordringer, som bør undersøges i det kommende årti.

I dette projekt analyseres og koncentrerer nøglebudskaberne fra en række projekter, som blev gennemført under Institutets to foregående fireårsprogrammer.

Arbejdet påbegyndes i starten af 2000 med udarbejdelsen af en rapport, som skal drøftes på et seminar med politikere i efteråret samme år; rapporten vil herefter blive revideret med henblik på offentliggørelse.

(Projekt nr. 0220. Forskningsledere: R. Anderson/A. Parent-Thirion).

Udfordringen »medindflydelse«

Medindflydelse er fortsat et vigtigt element i den europæiske socialmodel. I et samfund i hastig udvikling er øget medindflydelse for de sociale hovedaktører i beslutningsprocesserne og gennemførelsen af politikkerne en vigtig del af håndteringen af de store økonomiske (liberalisering, globalisering), teknologiske (informationssamfund), økologiske (bæredygtig udvikling) og sociale (øget rigdom kombineret med øget ulighed) ændringer. Politikken bør understøtte eller skabe rammerne for effektive processer, der sikrer reel medindflydelse, fordi positive forandringer, hurtig omstillingsevne og social samhørighed i afgørende grad afhænger af reel inddragelse.

Den Europæiske Union har reageret på disse udfordringer ved at styrke og omorganisere den europæiske sociale dialog, etablere og støtte en civil dialog med bistand fra de forskellige fora for den europæiske socialpolitik, ved at ændre strukturfondenes fokus mod et kraftigere engagement i lokale initiativer og aktører og ved systematisk at udvikle en »korporatistisk fremgangsmåde«, som omfatter forskellige arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer på europæisk plan og andre ikke-statslige organisationer og sammenslutninger, der er aktive på området europæisk social- og beskæftigelsespolitik.

De politikker, der er nødvendige for at modsvare de massive sociale og strukturelle ændringer, som Den Europæiske Union står over for, og de valg, som disse politikker vil medføre, kræver ikke alene en mere effektiv gennemførelse af eksisterende mekanismer for medindflydelse, men også, at der udvikles nye strukturer, procedurer og processer, der inddrager hovedaktørerne. En særlig udfordring er, hvordan man øger »græsroddernes« – borgernes og arbejdstagernes – deltagelse, både for at styrke ansvarlighed, gennemsigtighed og demokrati og for at udvikle mere virkningsfulde løsninger, der kan gennemføres mere effektivt.

I sin egenskab af firesidet organisation, som bl.a. omfatter arbejdsmarkedets parter, spiller Instituttet en »naturlig« rolle i den »korporatistiske fremgangsmåde«, som EU har valgt. Dets særlige rolle på området medindflydelse for arbejdstagere og borgere er:

- at udforske nye, innovative former for medindflydelse, som kan fremme den økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling

- at rapportere om og evaluere eksisterende eksempler på medindflydelse i medlemsstaterne og på EU-plan
- at tilrettelægge erfaringsudvekslinger og dialog med alle relevante aktører.

I det fireårige løbende arbejdsprogram (1997-2000) blev der fastlagt fire centrale målsætninger for udfordringen »medindflydelse«:

- at overvåge og evaluere eksisterende og ny praksis for medindflydelse på arbejdspladsen i forbindelse med en afbalanceret økonomisk, miljømæssig og social udvikling
- at udforske nyskabende metoder (nye emner, nye former for samarbejde, nye partnerskaber mellem aktørerne) på forskellige niveauer og i forskellige sammenhænge på arbejdspladsen og i samfundet som helhed
- at undersøge begrebet aktivt medborgerskab, især i forbindelse med beskæftigelse og social beskyttelse
- at vurdere strategierne for brugernes information om og inddragelse i forbedring af dels den offentlige sektors produktivitet, dels bæredygtigt forbrug.

Med gennemførelsen af det igangværende fireårsprogram er det lykkedes for Institutet at kortlægge nye tendenser inden for medindflydelse (for eksempel »direkte« medindflydelse, mere integrerede former for inddragelse) i lyset af de omfattende ændringer og udviklinger i Europa, der har fundet sted i de sidste 30 år (f.eks. ØMU'en). Forskning og dialog har imidlertid også vist, at der ligger store udfordringer i fremtiden for de forskellige aktører og politikere: for eksempel den store kløft mellem ord og handling.

I arbejdsprogrammet for 2000 vil Institutet udforske nye tendenser i udviklingen inden for økonomisk medindflydelse og pagter for beskæftigelse og konkurrenceevne i Europa. Evalueringen af de sociale følger af ØMU'en og de europæiske samarbejdsudvalgs virke bliver også en vigtig aktivitet. Initiativer såsom »Glosarer over beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold i Europa«, brugernes rolle i den offentlige forsyning og »aktivt medborgerskab« vil blive videreført. Spørgsmålet om økonomisk medindflydelse bliver et vigtigt element i gennemgangen af resultaterne af Institutets arbejde i de seneste år på området social samhörighed.

Følgende projekter vedrører primært udfordringen »medindflydelse«.

Glossarer over beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold i Europa

Siden midten af 1980'erne har en international ekspertgruppe udarbejdet en række glossarer, som hver dækker en af EU's medlemsstater. Hovedindholdet i disse glossarer består af omkring 600-1 000 centrale termer om beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold sat i en begrebsmæssig sammenhæng med en redegørelse for deres betydning og henvisning til relevante vedtægter, nye retssager og problemer med praktisk anvendelse samt et afsnit om yderligere litteratur. Hovedområderne omfatter de generelle rammer for arbejdsmarkedsrelationer, overenskomstforhandlinger, medindflydelse, hørings- og informationsprocedure, personaleledelse, arbejdsmarkedskonflikt og løsningsmuligheder, de enkelte beskæftigelsesforhold; beskæftigelsesvilkår og -betingelser samt socialsikring.

I 2000 vil dette arbejde blive videreført med:

- offentliggørelse af den svenske udgave på engelsk
- offentliggørelse i Danmark og Sverige af hhv. den danske og svenske udgave
- endelig redigering af den finske udgave.

(Projekt nr. 0118. Projektledere: H. Krieger/M. de Boer).

Information og samråd i multinationale virksomheder i Europa

Indførelsen af Det Europæiske Samarbejdsudvalg (ESU) har spillet en stor rolle i udviklingen af et arbejdsmarkedssystem, navnlig på europæisk plan. Siden 1990 har Institutet ladet denne proces – etablering af samarbejdsudvalg – ledsage af forskellige initiativer til udarbejdelse af komparative analyser og dialog mellem arbejdsmarkedets parter. I 1995-1999 udgav Institutet i samarbejde med Kommissionen fire bind med frivillige aftaler om europæiske samarbejdsudvalg og tre komparative analyser af eksisterende aftaler. Det oprettede desuden en database med 400 aftaler, som er tilgængelig på Institutets websted på Internettet.

I 2000 vil Institutet undersøge og kortlægge ledelsernes og arbejdstagerrepræsentanternes praktiske behov, for så vidt angår arbejdet i og

udbredelsen af ESU. Der vil blive nedsat en arbejdsgruppe, som skal undersøge de konkrete behov hos arbejdsmarkedets parter, ledelse og arbejdstagerrepræsentanter, og som skal træffe beslutning om den mest hensigtsmæssige metodologi. Desuden vil artikel 6-aftaler blive tilgængelige over Internettet.

(Projekt nr. 0116. Forskningsledere: H. Krieger/K. O'Kelly).

De sociale følger af ØMU

I 1999 indtrådte 11 EU-lande i Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU), der har til formål at sikre den endelige gennemførelse af det indre marked med en fælles valuta, euroen, i 2002. Denne store økonomiske omvæltning vil få betydelige følger for leve- og arbejdsvilkårene i alle 15 medlemsstater.

Formålet med projektet er at øge forståelsen af ØMU's følger for arbejdsmarkedsrelationer, beskæftigelse og arbejdsvilkår på europæisk, nationalt og sektorvist plan samt på virksomhedsniveau. Projektet startede i 1999 med to litteraturlister over emnet.

På grundlag af forslag, der er fremkommet under det sonderende arbejde, anbefalede styringskomitéen i 1999 at iværksætte en ny analyse på virksomhedsniveau om ØMU's følger for arbejdsvilkår, lønninger, arbejdets tilrettelæggelse, personaleledelse og beskæftigelse. Der vil blive gennemført undersøgelser af enkelttilfælde inden for bank-, transport- og metalsektoren i seks lande: Tyskland, Spanien, Frankrig, Nederlandene, Finland og Det Forenede Kongerige. Der er udarbejdet rapporter på virksomhedsniveau i løbet af 1999.

I 2000 vil der blive afholdt en konference om ØMU's følger for personaleledelsen på virksomhedsniveau; yderligere forskning vil være koncentreret om udfordringen »globalisering« samt ØMU's bidrag til europæiseringen af arbejdsmarkedsrelationerne i EU og på sektorniveau.

(Projekt nr. 0200. Forskningsledere: T. Kauppinen/S. Demetriades).

Typen og omfanget af økonomisk medindflydelse i Den Europæiske Union

I 1999 iværksatte Institutet dette projekt, der skal skabe overblik over emnet, på basis af EPOC-undersøgelsen. Der var også fokus på forholdet mellem økonomisk medindflydelse og direkte medindflydelse. En anden undersøgelse vedrørte udviklingen af begrebsmæssige rammer og

beskrivelsen af den nuværende situation, tendenser og diskussioner og kortlægning af utilstrækkelig viden om økonomisk medindflydelse. Den første ekspertworkshop blev afholdt i september 1999.

Projektet anvender en komparativ metodologi med henblik på at klarlægge typen og omfanget af de økonomiske medindflydelsesordninger, især ordninger med medejerskab, i en række medlemsstater og at kortlægge fælles tendenser i Den Europæiske Union. Man vil vurdere følgerne af økonomisk medindflydelse på virksomhedens økonomi og beskæftigelse og undersøge indvirkningen på andre typer af medindflydelse og overenskomstfor-handlinger.

Som første skridt vil der i 2000 blive gennemført en række casestudier, hvor man vil beskrive metoder og udviklingsmuligheder og pege på eventuelle fremtidige udviklingstendenser i de forskellige beskæftigelsessystemer i EU. (Projekt nr. 0218. Forskningsledere: K. O'Kelly/H. Krieger).

Kapitel 2

Det Europæiske Observationsorgan for Arbejdsmarkedsrelationer

Det Europæiske Observationsorgan for Arbejdsmarkedsrelationer, der blev oprettet i efteråret 1996, indtager en særlig plads i Institutets arbejdsprogram, fordi det er meningen, at det skal være en løbende informationsaktivitet.

Det Europæiske Observationsorgan for Arbejdsmarkedsrelationer (EIRO)

Det grundlæggende formål med Observationsorganet er at bestille og indsamle autoritative, ajourførte oplysninger om og analyser af arbejdsmarkedsrelationerne – herunder de vigtigste begivenheder og emner vedrørende overenskomstforhandlinger, høring og social dialog i EU's medlemsstater og Norge og på det overordnede EU-plan – og indlæse og videreformidle disse oplysninger i en elektronisk database.

Et internationalt forskerhold bestående af 16 nationale centre (15 EU-lande og Norge) plus et center på EU-niveau fremskaffer det faktuelle input til databasen i form af kortfattede nyheder, artikler og komparative, temaorienterede undersøgelser, som et redaktionshold redigerer, hvorved der opnås en konsekvent stil og et fast format med henblik på offentliggørelse.

*EIRO*Online-databasen, som er EIRO's hovedprodukt, er blevet en enestående informationskilde om arbejdsmarkedsrelationerne i Europa, fordi den:

- indeholder omfattende, autoritative, nøjagtige og ajourførte oplysninger om de mest relevante aktiviteter og emner på området arbejdsmarkedsrelationer i Europa; disse begivenheder og emner forklares i deres sammenhæng
- leverer en tjenesteydelse, som er skræddersyet til forskellige målgruppers særlige behov; disse grupper består primært af praktikere og politikere, herunder arbejdsmarkedets parter, offentlige organisationer og EU's institutioner
- indeholder komparative oplysninger om lignende udviklinger over tid i de forskellige medlemsstater og Norge
- indeholder komparative undersøgelser af aktuelle emner vedrørende arbejdsmarkedsrelationerne.

De vigtigste trykte publikationer er *EIRObserver*, der udkommer to gange månedligt, med komparative tematiske bilag (baseret på EIRO's komparative undersøgelser) og årsberetningen om tendenser inden for arbejdsmarkedsrelationer. Der er nu fuld adgang til den elektroniske database, *EIROOnline*, via World Wide Web (<http://www.eiro.eurofound.ie/>).

EIRO er tæt knyttet til de udfordringer, der er beskrevet i Institutets fireårsprogram. *EIROOnline*-databasen indeholder artikler om den seneste udvikling i medlemsstaterne på områder, der er omfattet af alle Institutets seks udfordringer. Komparative undersøgelser har ført til en indgående, analytisk beskrivelse af emner, som er af særlig relevans for udfordringerne, såsom beskæftigelse, lige muligheder og arbejdsmarkedsrelationer/medindflydelse. Eksempler på relevante komparative EIRO-undersøgelser er:

- lige muligheder og kollektive overenskomstforhandlinger i EU
- arbejdsmarkedets parter og racisme: følgerne af den europæiske fælles erklæring
- EU's forældreorlovsordning og direktivet: følger for lovgivning og praksis
- overenskomstforhandlinger og faglig videreuddannelse i Europa
- fleksibilitet og arbejdstid i Europa
- Det Europæiske Samarbejdsudvalgs indvirkning;
- arbejdstagerrepræsentation på bestyrelsesniveau i Europa
- en ny tilrettelæggelse af arbejdet: grønbogen og udviklingen i medlemsstaterne

- forholdet mellem arbejdsmarkedets parter i SMV
- »europæiseringen« af arbejdsmarkedsrelationerne, og
- kollektive overenskomstforhandlinger om beskæftigelse i Europa.

EIRO's årsberetning indeholder en oversigt over udviklingen i arbejdsmarkedsrelationerne i alle EU's medlemsstater og Norge samt på EU-plan. De emner, der behandles i beretningen, vedrører især jobskabelse, lige muligheder, medindflydelse og ØMU's følger for de nationale arbejdsmarkedssystemer.

EIRO vil fortsætte i sin nuværende form, idet styringskomitéen fortsat regelmæssigt vil fremlægge oversigter over igangværende aktiviteter. I årets løb vil der blive foretaget visse ændringer i vægtningen af EIRO's indhold i overensstemmelse med brugernes ønsker, og mængden af komparativt materiale vil blive forøget. Dels vil antallet af komparative undersøgelser stige, dels vil der blive foretaget regelmæssige ajourføringer af emner som udviklingen inden for løn og arbejdstid, mens årsberetningen kommer til at indeholde mere detaljerede beskrivelser af tendenser inden for arbejdsmarkedsrelationerne på europæisk plan. Der er planlagt følgende komparative undersøgelser:

- sektorvise undersøgelser af udviklingen i arbejdsmarkedsrelationerne inden for sektorer som transport og »videnindustrien«, dvs. udvikling af software
- arbejdsmarkedsrelationer og arbejdsstyrkens aldring
- udlicitering og arbejdsmarkedsrelationer
- arbejdsmarkedets parter og handicappede arbejdstagere
- løn efter arbejdsindsats i Europa
- voldgift og lovgivning om strejker/konflikter
- håndteringen af massefyringer i EU's medlemsstater.

Desuden vil man overveje yderligere integration af information fra ansøgerlandene i Central- og Østeuropa i samarbejde med Kommissionen og ansøgerlandene.

(Projekt nr. 0188. Projektledere: T. Kauppinen/S. Demetriades/F. Murray/B. Schmidt).

Kapitel 3

Debat og diskussion (generelt)

Med baggrund i bestyrelsens firesidige struktur og ved at inddrage andre organisationer i behørigt omfang udgør Institutttet et forum, hvor de vigtigste samfundsaktører på grundlag af videnskabeligt frembragt viden og information kan udveksle synspunkter og erfaringer.

Denne dialog mellem eksperter og politikere føjer yderligere værdi til Institutttets undersøgelser, fordi arbejdet knyttes sammen med de politiske beslutningstageres dagsorden.

En vis debat og diskussion er indbygget i de projekter, om er beskrevet i de foregående kapitler. Desuden har Institutttet planer om at gennemføre følgende aktiviteter:

Innovative former for organisering af arbejdet: konference om organisatoriske omlægninger

I de seneste ti år er der i samarbejde med Ecology of Work Conference Inc. (USA) afholdt fælles konferencer, hvor repræsentanter for ledelse og arbejdstagere mødes for at præsentere vellykkede modeller for ændringer af arbejdets tilrettelæggelse og sammenligne de forskellige – eller ensartede – fremgangsmåder, som følges på europæiske, nordamerikanske og japanske arbejdspladser samt i virksomheder fra andre handelsblokke.

Efter den meget vellykkede 6. europæiske konference om organisering af arbejdet, som fandt sted i Bonn som led i det tyske EU-formandskabs program og i samarbejde med European Work Organisation Network (det

europæiske netværk for arbejdstilrettelæggelse) vil der blive afholdt en 7. konference i Institutets konferencecenter i løbet af maj 2001. På denne konference samles de nyeste erfaringer med innovative ændringer af arbejdets organisering i lyset af det fortsatte konkurrencemæssige pres og intensiveringen af globaliseringen i Europa, Nordamerika, Japan, Australien, Sydafrika og andre højt udviklede lande eller vækstøkonomier. Det er hensigten, at denne konference også bliver en begivenhed under European Work Organisation Network.

I løbet af 2000 vil planlægningsprocessen for den 7. konference blive påbegyndt med et møde i programudvalget, hvor man vil kortlægge specifikke emner, der vil blive behandlet i udvalgte casestudiefremlægninger, efterfulgt af rækken af udvalgte casestudier, som skal »passe« til disse emner og udarbejdelsen af den første brochure om begivenheden og informationsmateriale.

(Projekt nr. 0115. Forskningsledere: K. O’Kelly/NN).

Udveksling af information med landene i Central- og Østeuropa

Som led i Institutets bidrag til overgangen fra planøkonomi til markedsøkonomi og nye sociale strukturer og til udvidelsesprocessen generelt har det siden 1991 organiseret udveksling af viden med ansøgerlandene i Central- og Østeuropa. I 1999 blev der afholdt to seminarer, et i september (om den sociale dialog) og et i oktober (om lige muligheder). Ti lande deltog: Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

Afhængigt af de midler, der stilles til rådighed fra Phare-programmet og bidrag fra ansøgerlandene, er der stillet forslag om at afholde to seminarer i 2000. Det første vil blive samsponsorert med den finske regering. Det andet vil blive afholdt i samarbejde med Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut i Torino, Italien. Emnerne for disse to seminarer vil komme fra Institutets ekspertiseportefølje og blive udvalgt efter omfattende høringer af arbejdsmarkedets parter og relevante ministerier i landene i Central- og Østeuropa. Seminarerne vil fungere som et grundlag for udveksling af information og erfaringer mellem de central- og østeuropæiske lande og EU og bidrage til at gøre ansøgerlandene bekendte med Institutets vidensbase.

(Projekt nr. 0145. Forskningsledere: T. Kauppinen/K. O’ Kelly/F. Oliveira/P. Carotenuto).

Kapitel 4

Information og formidling (generelt)

Aktiviteterne i dette kapitel omfatter udveksling, overførsel og formidling af viden. De supplerer Institutets forsknings- og debatfunktion og har til formål at videregive oplysninger, når de er tilgængelige, og formidle resultaterne af Institutets forskning til målgrupperne. Der lægges særlig vægt på aktiviteter i forbindelse med Institutets 25-årsdag.

Disse aktiviteter omfatter:

Informationstjenester og -systemer (projekt nr. 0169)

Informationscenter

Informationscentret, der blev oprettet i 1976, råder over en veletableret, professionelt organiseret videnbase, som dækker Institutets særlige interesseområder. Dets formål er at opfylde informationsbehovet hos politikere i institutioner og arbejdsmarkedsorganisationer på europæisk plan samt personale og andre målgrupper.

I løbet af 2000 planlægger Institutet at udvide omfanget af de elektroniske informationskilder, som er til rådighed for brugerne af informationscentret, og at tilpasse de procedurer, der følges ved behandling af det stigende antal forespørgsler.

(Projektledere: F. Murray/J. Vandamme).

Instituttets hjemmeside

Instituttets tosprogede (EN/FR) hjemmeside blev lanceret i juni 1998.

Formålet med hjemmesiden er at sikre bredere adgang til Instituttets information og publikationer og at nå målgrupper, som det er vanskeligt at betjene ad konventionel vej. Den fungerer også som en omkostningsbegrænset, generelt effektiv metode til at offentliggøre og formidle information.

I løbet af 2000 vil Institutet fortsat opmærksomt følge brugen af hjemmesiden og anvende de derved fremkomne oplysninger til at udvikle den.
(Projektledere: F. Murray/M. de Boer).

Workshop om informationskilder

Dette er en fælles aktivitet med ETUI og ETUCO, som tog sin begyndelse med en workshop i 1996. Formålet med workshoppen er at udstyre undervisere fra fagforeninger med viden om, hvordan man søger og evaluerer information om europæiske arbejdsmarkedsrelationer og at gøre dem bekendt med den brede vifte af informationsprodukter og -tjenester, som Institutet og de øvrige deltagerorganisationer tilbyder.

Den fjerde workshop vil blive afholdt på Institutet i foråret 2000.
(Projektledere: F. Murray/J. Vandamme).

ELCID

ELCID-databasen (European Living Conditions Information Directory) blev oprettet i 1993 i samarbejde med GD V's EURES-tjeneste. Formålet er at supplere information fra Eures om levevilkår i de enkelte medlemsstater ved at finde frem til kilder, der indeholder mere detaljerede oplysninger. Denne database er en del af Instituttets hjemmeside.

I 2000 påtænker Institutet at evaluere anvendelsen af databasen og dermed dens nytteværdi i forhold til Eures. Efter denne undersøgelse vil Institutet træffe beslutning om den videre udvikling og ajourføring af databasen.
(Projektledere: F. Murray/B. Schmidt).

Flersproget program for publikationer/elektroniske udgivelser (projekt nr. 0173)

Flersproget program for publikationer

I tæt samarbejde med Institutets forlag, Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, der også har til funktion at lagre og formidle Institutets produkter, omfatter dette projekt administration og offentliggørelse af forskningsresultater i både papirformat og elektronisk form. Den fortsatte vækst i elektroniske udgivelser via Internet, cd-rom og databaser betyder, at der skal lægges større vægt på selektiv formidling, udgivelse efter behov og en bedre administration af information, således at man fremstiller produkter, der er relevante, rettidige og tilgængelige for Institutets målgrupper. Både for så vidt angår produkter i papirform og elektronisk form, er redigering af materialet nu en integrerende del af produktionsprocessen.

Information fremstilles i mange kombinationer af EU's officielle sprog i overensstemmelse med Institutets sprogpolitik og målgruppernes informationsbehov. Samproduktion og licensaftaler med kommercielle forlæggere og institutioner i Europa spiller fortsat en vigtig rolle i informationspolitikken.

(Projektledere: M. de Boer/H. O' Donoghue).

Cd-rom til EDC'er

Der findes over 800 EU-Dokumentationscentre (EDC'er) i EU og EØS-landene, som råder over EU's officielle dokumenter som referencemateriale. I stedet for at fremsende papirudgaver af de forskellige rapporter producerer Institutet nu to gange årligt en cd-rom til EDC'er med en komplet samling af publikationsprogrammet, som indeholder alle publikationer på alle sprog. Den første af disse cd-rommer blev fremstillet i maj 1999.

(Projektledere: M. de Boer/D. Hirschfeld).

Kataloger over publikationer

For at holde Institutets målgrupper underrettet om dets omfattende publikationsprogram har det indlæst et fuldstændig ajourført katalog på webstedet, og det udgiver desuden en række kataloger årligt, ét for hver udfordring. Katalogerne udgives i store oplag og har ikke alene til formål at

fungere som referenceredskab, men fungerer også som en metode til formidling af viden om Institutets aktiviteter.

(Projektledere: M. de Boer/H. O' Donoghue).

Salgsfremme og public relations (projekt nr. 0180)

Presseaktiviteter

I 2000 vil presseaktiviteterne omfatte tre specifikke pressekampagner i Europa; der vil blive afholdt andre kampagner i takt med, at behovet opstår, i forbindelse med konferencer, publikationer osv. De specifikke områder er: den tredje undersøgelse af arbejdsvilkår, hvis resultater vil blive udgivet i 2000; Institutets 25-årsdag og arbejdsprogrammet for det nye årtusind.

Pressekampagnerne vil være rettet mod de nationale og sektorvise udgivelser og tidsskrifter i alle medlemsstater. Enheden vil arbejde i tæt kontakt med Kommissionens kontorer i EU for at fremme presseaktiviteterne, navnlig med de kontorer, der har repræsentanter for Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Arbejdsmarkedsrelationer og Sociale Anliggender.

Communiqué, Institutets nyhedsbrev, udkommer 10 gange i løbet af 2000 og vil blive udsendt til alle Institutets målgrupper i hele EU.

Hvert nummer indeholder en bred oversigt over det arbejde, som Institutet udfører, i form af artikler om publikationer, seminarer og interviews med forskningsledere. Denne brede dækning bidrager til at holde beslutningstagere og politikere informeret om Institutets arbejde. Derved opstår der desuden en lang række forespørgsler om yderligere information på de forskellige områder. Nyhedsbrevet fremmer endvidere salget af Institutets publikationer.

(Projektledere: B. Nolan/NN).

Markedsføringsaktiviteter

Disse aktiviteter omfatter samspil med Institutets målgrupper i form af en række markedsføringsaktiviteter, som omfatter: et program for besøgende til Institutet; bidrag til begivenheder i forbindelse med EU's formandskaber; deltagelse i internationale udstillinger; studiebesøg i EU's institutioner og andre organer samt overvågnings-/analyse-/evalueringsaktiviteter for at sikre, at alle relevante målgrupper nås.

Der vil blive lagt særlig vægt på de muligheder, der opstår i forbindelse med Institutets 25-årsdag.

(Projektledere: B. Nolan/N.N.).

Formidlingsaktiviteter

De igangværende aktiviteter omfatter direct mail-aktiviteter, materiale til udstillinger og konferencer samt fremsendelse af forskningsrapporter på given foranledning.

Det vigtigste instrument i denne aktivitet er mailing-listen, som omfatter 14 000 registreringer. Konstant overvågning og ajourføring er en forudsætning for at sikre, at oplysningerne på listen er korrekte, og at målgrupperne nås så effektivt som muligt.

Mailing-listen er det mest effektive formidlingsinstrument. En del af projektet bliver en analyse af de nuværende modtagere for at identificere dem, der kan omdirigeres til webstedet og/eller til andre former for elektronisk formidling.

Desuden vil der blive udarbejdet salgsfremmende redskaber i forskellige medier for at bidrage til at højne Institutets profil blandt de vigtigste målgrupper.

Blandt de redskaber, som vil blive udarbejdet, kan nævntes brochurer, videoer, cd-rommer, præsentationer, Powerpoint, dias, plakater osv.

(Projektledere: B. Nolan/D. Hirschfeld).

Årsberetning

Med dette projekt opfyldes kravet i Institutets vedtægter (artikel 13 i forordning (EØF) nr. 1365/75 om oprettelse af Institutet af 26. maj 1975) om hvert år at udarbejde en almindelig beretning.

Beretningen for 1999 (som vil blive udgivet i 2000) omhandler hovedsagelig de af Institutet gennemførte aktiviteter i årets løb. Især vil der blive lagt vægt på, hvad man har opnået i forbindelse med de seks udfordringer i fireårsprogrammet. Den vil ligeledes indeholde oplysninger om økonomi og administrativ forvaltning.

(Projektledere: B. Nolan/N.N.).

Informationsworkshop

I 1998 afholdt Institutet en workshop med presse- og informationspersonale fra Kommissionens kontorer i medlemsstaterne. Målet, som i vid udstrækning blev nået, var at tilbyde Institutets informationsydelser til kontorerne og omvendt sikre, at Institutet havde adgang til deres ydelser. Hensigten er at udvikle forholdet til dette netværk i form af endnu en workshop inden udgangen af 2000.

Med den første workshop blev Institutets informationstjenester introduceret. Der blev stillet forslag om, at kommende workshoper skulle fokusere på tematiske aspekter af Institutets arbejde. Disse aspekter ville så blive fremlagt, efterfulgt af drøftelser om, hvordan man bedst kunne tilbyde resultaterne fra disse områder til målgrupperne i de forskellige medlemsstater.

(Projektledere: M. de Boer/F. Murray/B. Nolan).

Databasen Resource

Databasen Resource har til formål at sikre en hensigtsmæssig infrastruktur, så Institutet kan stille sine resultater til rådighed i form af forskellige medier; at gøre det lettere at hente og udnytte Institutets forskningsresultater samt at gøre det muligt at skifte fra en papirorienteret publikationsproces til en mere fleksibel elektronisk proces.

Det indledende arbejde begyndte i 1997, og i 1999 indførte man et dokumentstyringssystem.

I 2000 vil Institutet for at øge effektiviteten yderligere forbedre systemet og gøre det mere brugervenligt. Formålet er desuden at tilpasse og yderligere automatisere publikationsprocessen for at øge omkostningseffektiviteten.

(Projekt nr. 0192. Projektledere: M. de Boer/B. Schmidt/F. Murray).

Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene

Arbejdsprogram for 2000

Luxembourg: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle
Publikationer

2000 - 50s. - 14,8 cm x 21cm

ISBN 92-828-8746-4

Arbejdsprogram for 2000

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABERS OFFICIELLE PUBLIKATIONER

L-2985 Luxembourg

ISBN 92-828-8746-4

9 789282 887462